

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

AMALIY SAN‘AT VA DIZAYN KAFEDRASI

KOMPOZITSIYA FANI

SILLABUSI

(Komp1707)

Bilim sohasi: 200 000 – San‘at va gumanitar fanlar
Ta‘lim sohasi: 210 000 – San‘at
Ta‘lim yo‘nalishi: 60210400 – Rangtasvir: dastgohli

Guliston – 2024

© Ushbu hujjat Guliston davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo'lib, to'liq yoki qisman nusxa ko'chirilishi, tarqatilishi yoki ko'paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko'paytirish, tarqatish, nusxalash, oshkor qilish, o'zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat'iyan man etiladi.

Kun	
Avgust 2024	Ushbu sillabus Guliston davlat universiteti kengashining 2024-yil " ____ " ____ dagi ____ - sonli bayonnomasi bilan maqullangan.
	Tuzuvchi: B.Usmanov - GulDU, "Amaliy san'at va dizayn" kafedrasida o'qituvchi
	Taqrizchilar: R.Z.Xayrov - GulDPI, "Ijtimoiy fanlar va san'atshunoslik" kafedrasida dotsenti, pedagogika fanlari falsafa doktori I.Mirzakulov - GulDU, "Amaliy san'at va dizayn" kafedrasida o'qituvchi

Izoh: Ushbu fan dasturi Bergen universiteti (Norvegiya), KTH Royal Institute of Technology (Shvetsiya, National University of Singapore (NUS) (Singapur) The University of New South Wales (UNSW Sydney) ta'lim dasturlari asosida takomillashtirildi

Mundarija

Komp1707: Kompozitsiya

1. Fan tavsifi
2. Fanning dastlabki rekviztlari
3. Fanning maqsadi
4. Ta'lim berish natijalari
5. Ta'lim berish usullari
6. Soatlar/Kreditlar
7. Fanning tarkibiy tuzilishi
8. Talabalar bilimini baholash
9. Adabiyotlar
10. Akademik talablar

KOMPOZITSIYA (Komp1707)

1.Fan tavsifi

Kompozitsiya realistik asar yaratish qonun qoidalari bo'yicha talabalarda nazariy bilimlarni shakllantirish asoslari sifatida tasviriy san'at barcha turlari – rangtasvirda xam badiiy ijodning asosiy maqsadi hisoblanadi. U yaratiladigan badiiy asar plastik tizimi va uning mazmun mohiyati o'zaro bog'liqligi, badiiy jihatlarining kompozitsiya g'oyasiga mosligini belgilab beradi va tasviriy san'atda yuzaga keluvchi amaliy muammolarni ijoby hal qilish bo'yicha bilim va ko'nikmalarni hosil qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

2.Fanning dastlabki rekvizitlari

Ushbu fanni o'zlashtirish uchun tasviriy san'at turkumiga kiruvchi Chizmatasvir va rangtasvir, rangshunoslik va plastik anatomiya fanlaridan zarur bilimlarga ega bo'lish talab etiladi.

3.Fanning maqsadi

- Biror ijodiy ish ishlash (tasvirlash) uchun eskiz(qoralama)larni ishlab chiqish va tahlil qilish uchun mavjud amaliy usullardan foydalanish.
- qoramalar va homaki eskizlarni chizish va tahlil qilish;
- holstda turli xil mavzuli ijodiy ishlarni tasvirlash uchun usta-rassomlar ishlarini chuqur tahlil qilish;
- holstda turli xil mavzuli ijodiy ishlarni tasvirlash asoslarini o'rgatish;
- kompozitsiya haqida tayanch tushunchalar bera olish;

4.Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli tugatib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Berilgan mavzuga oid qoralama va etyudlarni ko'p miqdorda bajarilishi.
2. To'plangan materiallar asosida mavzuga oid dastlabki eskizlarni ko'p miqdorda bajarilishi.
3. Kompozitsiya qonun-qoidalarini bilishi va qo'llay olishi.
4. Eskizning chizma(karton) holati mukammal darajada bajarish.
5. Tanlangan mavzu bo'yicha badiiy obrazlarning topish va mavzuning to'laqonli yoritish.
6. Kompozitsiyaning koloritini to'g'ri tanlay olish va ko'rsata bilish.
7. Berilgan mavzu bo'yicha kompozitsiyani tugallangan holatga olib kelish;
8. Kompozitsiyaning yuqori mahorat bilan bajarilishi.

5.Ta'lim berish usullari

- mavzu bo'yicha ma'ruzalar tayyorlash;
 - konspekt yozish;
 - glossariy tuzish;
 - individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish;
 - keys-topshiriqlarini bajarish;
 - mavzuli portfoliolar tuzish;
 - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
 - manbalar bilan ishlash;
 - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;
- multimediali taqdimotlar yaratish.

6.Soa'tlar/kreditlar

Ta'lim turi	Ma'ruza Soat/kredit	Amaliy mashg'ulot Soat/kredit	Laboratoriya Soat/kredit	Mustaqil ta'lim Soat/kredit	Jami Soat/kredit
Kunduzgi	1-semestr uchun				
		12		18	30 / 1
	2-semestr uchun				
		12		18	30 / 1
Yillik jami		24		36	60 / 2

7. Fanning tarkibiy tuzilishi

№	Mavzular	Soat	Ma'ruza mashg'ulotida ko'riladigan masalalar	soat	Amaliy (seminar) mashg'ulot mavzulari	soat	Mustaqil ta'lim va mustaqil ish mavzulari	soat
1-semestr								
1	1-mavzu. "Shaharda kuz" mavzusidagi kompozitsion eskizlar chizish va rangtasvir asarini yaratish. (ixtiyoriy texnika: akvarel, moybo'yoq, pastel, guash)	10			"Shaharda kuz" mavzusidagi kompozitsion eskizlar chizish	4	Kompozitsiya ustida ishlash uchun zarur bo'ladigan atama va tushunchalarni o'rganish	6
2	2-mavzu. Dekorativ usulda natyurmort ishlash.	10			Dekorativ usulda natyurmort ishlash.	4	Dekorativ ishlangan ishlar bilan yaqindan tanishish va ma'lumotlar to'plash, mustaqil qoralama kompozitsiyalar yaratish	6
3	3-mavzu. Stilizatsiya. (o'xshatib ishlash) va transformatsiya (bir holdan boshqa holga o'tish) kabi usullardan faol foydalanib, ijodiy asar yaratish.	10			Stilizatsiya. (o'xshatib ishlash) va transformatsiya	4	Stilizatsiya to'g'risida yanada ko'proq adabiyotlar bilan yaqindan tanishib ma'lumotlar to'plash va mustaqil kompozitsiyalar ishlash	6
2-semestr								
4	4-mavzu. Berilgan mavzu bo'yicha vazifa: "Baxtiyor bolalik"	10			"Baxtiyor bolalik" mavzusida kompozitsiya ishlash	4	Yakka daraxt va daraxtlar guruhi qoralamasi	6
5	5-mavzu. Insonlarning hissiy kechirmalari (emotsional xissiyotni yoritib berish – ruhiy va jismoniy og'riq, zavq – shavq va xokazo.	10			Insonlarning hissiy kechirmalari (emotsional xissiyotni yoritib beradigan mavzuda kompozitsiya ishlash	4	Hissiyotlarning grafik ifodasi, quvonchni ifodalovchi kompozitsiya yaratish	6
6	6-mavzu. Ixtiyoriy mavzuli kompozitsion asar yaratish	10			Ixtiyoriy mavzuli kompozitsion asar yaratish	4	Mavzuli kompozitsiyalar qoralamalari	6
	Jami	60			Jami	24	Jami	36

8. Talabalar bilimini baholash

№	Baholash turi	Topshiriqlar turi	Topshiriq soni	Har bir topshiriq uchun ajratilgan ball	Jami
1	Joriy baholash	Mustaqil ish topshiriqlari	2	10	20
		Amaliy mashg'ulotlardagi ishtiroki	2	10	20
2	Oraliq baholash	Mustaqil ish topshiriqlari	2	5	10
		Amaliy ish	2	5	10
3	Yakuniy baholash	Amaliy ish	1	40	40
4	Jami		9		100

Izoh: Mustaqil ish topshiriqlarini baholash GulDU Kengashining 11- sonli bayoni bilan tasdiqlangan "Talabalar mustaqil ta'limini tashkil qilish tartibi" asosida baholanadi.

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$UB = JN + ON + YaN$$

bu yerda: JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

9. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Xudayberganov R.A. "Rangshunoslik va kompozitsiya asoslari", O'quv qo'llanma. T., Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2019 y.
2. Toshmurodov. M.E. "Rangtasvir amaliyoti" (dastgohli rangtasvir), O'quv-uslubiy qo'llanma. Elektron resurs. T., "Chashma print", 2010 y.
3. Xudayberganov R.A. "Rangshunoslik asoslari", O'quv qollanma. T., G. G'ulom nomidagi nashriyot – matbaa ijodiy uyi, 2006 y.
4. Xudayberganov R.A. "Tasviriy san'atda rang", O'quv qo'llanma. Elektron resurs.T. TDSI O'q. Bosmaxonasi, 2004 y.
5. Xaitov E.X «Kompozitsiya», O'quv qo'llanma. T., Cho'lpon nomidagi nashriyot- matbaa ijodiy uyi 2019 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

6. Volkov N.N "Kompozitsiya v jivopisi", Metodicheskoe posobie. M., "Iskusstvo", 1984 g.
7. Kiplik D.I. "Texnika jivopisi", Elektronno'y resurs M., "Svarog i K.", 2002 g.

Axborot manbaalari

1. www.ocinka.ru
2. www.textile-press.ru
3. www.vgik.info
4. www.pencil.nm.ru
5. www.msus.org.
6. www.artacademu.spd.ru
7. www.nbgf.intal.uz
8. www.ziyonet
9. Gulduportal.uz
10. <https://unilibrary.uz>

10. Akademik talablar

O'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabat samimiy va beg'araz bo'lishi lozim, talaba mustaqil bajargan topshiriqlarni belgilangan tartibda elektron pochta yoki o'quv platforma orqali yuboradi va javobni ham shu tartibda oladi.